

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

1 évre	66 L.
3 évre	35 L.
6 évre	18 L.
1 szám ára	1.50 L.

Felolós szerkesztő:
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS.

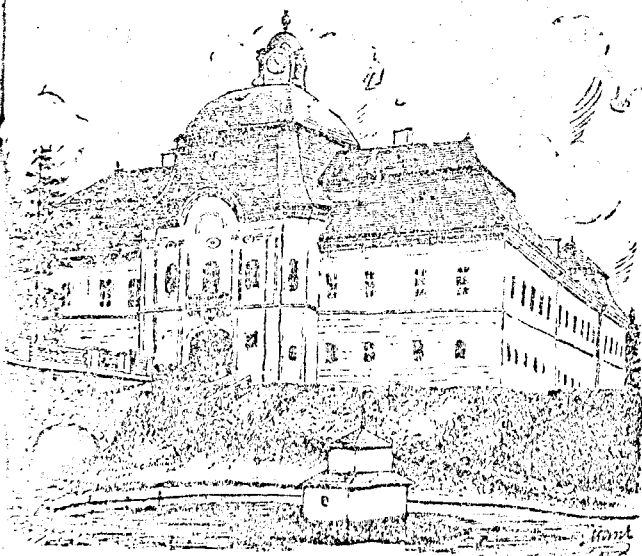
Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Str. Regina Maria (v. Deák P.-u.) 35. sz.

Magyar emlékek.

— GERNYESZEG. —

A Maros-mentének egy virágzó magyar falujában csak nem rég zajlott le Erdély egyik legszabású államférfiának, *Teleki Mihály* kancellárjának emlékűnepe. Ugyanakkor avatták föl a szépen megújított, közel félezeréves református templomot, melyben *Teleki Mihály* és a felesége, *Beér Judit* pihennek. Ebből az alkalomból pár szót érdemes megemlékezni arról a két szép emlékről, melyekhez a híres államférfiunk neve és emlékezete fűződik.

Egyik a gernyeszegi református templom, a másik a *Teleki-kastély*.

A gernyeszegi Teleki-kastély.

Ott állanak egymás szomszédjában, a Maros völgyében, termékeny, széles völgyében, Gernyeszeg falján, csaknem pontosan egyenlő távolságra

Marosvásárhely és Szászrégen között. A közellükben jó paplak és iskola, csinos gazdasági épületek, szép kertek fekszenek. Századok nevelő munkája, fejlődése látszik meg itt mindenben.

A Maros széles ezüst szallagja oda simul a falu derekához s hatalmas, óriás fák közül messzire kipiroslik a kastély kupolája és kirágyog a templom tornya, mintegy jelezve, hogy ezek voltak itt századokig az élet és főleg a művelődés központjai, melegítő tüzhelyei.

A kastélyban a magasabb műveltség tanyázott és sokszor nevelt olyan lelkeket, akik egész országra sugározták ki szellemük fényét. A templomban derék papoktól s mellette az iskola jó tanítóitól a nép százai nyerték a szelidség, áhitat és szeretet tanításait.

A kastélyról és a templomról szólnak a Gernyeszegről fönmaradt legrégebb emlékeink is.

A község nevét *Knezek* alakban legelőbb 1319-ből ismerjük.

Ekkor *Károly Róbert* király *Szécsényi Tamás* mester későbbi erdélyi vajdának adományozta. E család kezén volt aztán 1395-ig. Ekkor *Szécsényi Frank* vajda a maga és rokonai nevében *Gernyeszeget*, *Sáromberkét*, *Nebáncsot* (ma *Libáncs*) és *Ebest* elcserélte *Zsigmond* királlyal a *Beszterce* közelében fekvő *Harina*, *Bilak* és *Necz* birtokáért. Azonban Gernyeszeg csak tíz évig maradt királyi birtok. Ekkor (1405 június 21) új gazdát kap *Somkerek*i *Erdélyi Antalban* s innen fogva kétszázötven évig ennek utódai maradtak Gernyeszeg birtokában.

Az új birtokos a *bethleni Bethlenekkel* és az *Apafiakkal* ugyanegy nemzetségből származott s kiváló

bűségével és vitézségével érdemesítette magát szép új birtokára. Részt vett a török ellen Nikápolynál vívott nagy, de szerencsétlen ütközetben (1395) s a Dunán készen tartott hajón segítette elmenekülni Zsigmond királyt. Azután Knin várát védte meg a horvát és bosnyák fölkelők ellen, majd elkísérte urát német császári koronázására s a híres *konstanci* (Svájc) zsinatra (1418). Külföldi útjában (1415) nyeri címerét is, a kék paizsban kiterjesztett szárnyu, aranykoronás, ezüst gólyamadarat, a nyakára tekerőző kígyóval.

A gerneszezi református templom belseje.

Klissné Csokme Margit íróvétele után.

Másik nevezetes kiváltságul még 1410-ben megkapta azt a jogot, hogy valamelyik erdélyi jószágán alkalmas helyen várat építhessen. Mivel a következő évtizedben nagyjából nem volt itthon, valószínű, hogy jogaival ő vagy utódai csak később élhettek; de az bizonyos, hogy e várkastély Gerneszezen épült fel, mert a többi Erdélyi-birtokon ily várkastély nem állott.

Gerneszezen is a kastéllyal és várnagyával oklevelekben kifejezetten csak 1477 és 78 óta találkozunk. Ekkor már Erdélyi Antal fia *István* lakott itt, aki 1462–05-ben erdélyi alvajda és görgényi várnagy volt. Éppen az utóbbi állása nagyon megkönnyítette részére a gerneszezi építkezést, s a kastély építését, vagy legalább várkastéllyá erősítését sok valószínűséggel neki tulajdoníthatjuk.

Ez a vízárkokkal, bástyákkal védett emeletes nagy épület ott állott a mai kastély helyén s egy 1755-i leltár még részletes képet nyújt róla.

A mai tágas, U alakú egyszerű barokk izlésű, szép kastélyt a régi helyére már a Teleki grófok építették. Mély és széles vízárkok veszi körül, melyből százados faóriások törnek fölfelé s az árkon át csinos hid vezet a tágas kastélyba. A Telekiek közül Gerneszeget a hozzá tartozó

falukkal éppen a nagy *Teleki Mihály* kancellár nyerte adományul Apafi Mihály fejedelemtől s 1685-ben itteni termésének tizedét örök időkre a marosvásárhelyi református egyház és iskola javára rendelte. Ő sokszor és szívesen tartózkodott itt, ahol *Vida János*, a híres, elmés tor-dai hadnagy nem egyszer derítette föl leleményes tréfáival. Innen indult a zernyesti ütközetbe is, midőn 1690-ben elesett.

Utána özvegye, *Weér Judit*, majd a legkisebb fiának, gróf *Teleki Sándornak* (1679–1754) ága élt itt.

Ezek közül gr. *Teleki Sándor*, mint buzgó református egyházi ember és országgyűlési elnök, majd ennek fia *László* (1710–1778) értékes, eszes, szókimondó guberniumi tanácsos tűntek ki. Az utóbbi építette a mai kastélyt, a geszti kastéllyal egy izlésben és hasonló besztással, ezelőtt mintegy másfél századdal. A nép úgy hiszi, hogy a terjedelmes kastéllynak 365 ablaka van, — azonban tényleg 144 ablak világítja.

A múlt században a tudós és politikus *Teleki Domokos* lett a legállandóbb lakója a szép kastéllynak. Az ő idejében élt itt egy ideig mint nevelő Gyulay Pál, a nagynevű író és kritikus, ki egy szép költeményében emlékezik meg Gerneszezegről. Teleki Domokost fia, *Géza*, a jeles gazda követte s ennek fia a mai tulajdonos, a műgyűjtő gr. *Teleki Domokos*, kinek szép birtokát azonban az agrárreform súlyosan megcsönkította.

*

A kastéllyal és birtokosaival szorosan összefügg a templom története is.

Annyi bizonyos, hogy a pápai dézmák 1330–37-i összeírásai idején Gerneszezegről még nem találunk följegyezve papot s valószínű, hogy akkor még mint leányháznak, csak kápolnája volt és az Erdélyiek idejében fejlődött önálló egyházközséggé. A templomot, mint kegyurak, a déli bejáró fölött diszkrét cimertük tanúsága szerint is, kétségtelenül ők építették.

Az egyház nem rég bővítette ki egy széles stilszerű északi hajóval. Egyébként megmaradt eredeti részletei, ajtói, ablakai, cimere, kőfaragójegyei keletkezése idejére nézve mind a XV. század fejlett csúcsives izlésére, a Hunyadyak korára utalnak.

A XVI. század második felében, a reformáció beköszöntésével a templom Erdélyi Gergely kegyurasága idején az unitáriusoké, majd Erdélyi Lénárttal reformátusoké, utóbb Erdélyi

István Torda-megyei főispán és tanács-úrral a katólikus templom lett. Azonban a református egyház már ekkor Gernyeszegen erős gyökeret vert s midőn Erdélyi István özvegye, Mindszenti Krisztina férjhez ment gr. Csáky Istvánhoz: I. Rákóczy György a templomot a többségben levő katólikusoktól 1643 szept. 24-én elvétele, az ország akkori törvényei szerint a papiházzal és az ingatlanok kétharmadával együtt a többségben levő reformátusoknak adotta. A katólikusok részére két éven belül új templom építését rendelték el, de aztán a közbejött háborúk ezt elodázták s örökre elmaradt.

A templom földjébe és rakott sirboltjaiba az utolsó két században a Teleki-család tagjai temetkeztek. Itt nyugszik a nagy Teleki Mihály kancellár is nejevel, akiknek 1908-ban megtalált maradványait ma a templomban diszes márványkoporsó őrzi.

Kelemen Lajos.

A Magyar Párt köréből.

A Magyar Párt az iskolakérdést az egyházakkal egyetértve óhajtja megoldani. — Az ostromállapot, illetve hadizóna megszüntetéséért. — A párt vidéki szerveinek kiépítése. — Az iskolaügyben a Miniszterelnökhöz intézett újabb felirat. — A súlyos adóterhek enyhítése.

A Magyar Párt Intéző Bizottsága október hó 2-én tartotta rendes havi ülését Erdély magyar lakta vidékei képviselőinek jelenlétében. Az ülésen megjelent Dr. Bernády György volt főispán, országgyűlési képviselő, aki betegségeből felgyógyulva az Intéző Bizottság tagjaként lelkes ünneplésben részesítettek. Az ülésen a megengedő Ugron István elnök helyett Dr. Grandjean Emil ügyvezető alelnök elnökölt. A múlt évi jegyzőkönyvnek felolvasása és hitelesítése után Dr. Naláczy István párttitkár bejelenti, hogy az indokolatlan hadizóna megszüntetése tárgyában a Párt újabb felterjesztést intézett a Miniszterelnökhöz. Együttal felkérte azon tagozatait, melyek hadizóna területen működnek, hogy annak megszüntetése iránt a Párt útján ugyancsak felterjesztést intézzenek a kolozsvári VI. hadtestparancsnoksághoz, hogy ezen területeken a Párt rendelkezési közegek jelenléte nélkül tarthassa meg az üléseit. — A Intéző Bizottság köszönettel vette tudomásul Petala Miklós hadtestparancsnok azon intézkedését, hogy a párt kolozsvári üléseit jövőre rendőrségi beavatkozás nélkül tarthatja meg.

A tárgysorozat rendjén titkár bejelenti, hogy a párt szervezeti és ügyviteli szabályzata sajtó alatt van

ezeket a vidéki tagozatok rövid időn belül megkapják és így a párt vidéki szerveinek kiépítése megkezdődhetik.

Az iskolakérdésben a Párt a Marosvásárhelyen május 22-én tartott rendkívüli nagygyűlésen elfogadott és beterjesztett memorandumára választ eddig nem kapott. Tekintettel arra, hogy az elemi és középiskolákra vonatkozóan a közoktatásügyi miniszter által kiadott újabb rendeletek igen sérelmesek a magyar kisebbségre nézve, az Intéző Bizottság határozatából a Párt újabb feliratot intézett a Miniszterelnökhöz, amelyben a békeszerződésekre és a legújabb nemzetközi szerződésekre utalással nyomatékosan kéri a sérelmes rendeletek felfüggesztését és újabb alapos tárgyalás kiűzését, amely az egyházak és a Párt képviselőinek bevonásával tartassék meg. Együttal az egységes eljárás biztosítása céljából a már megalkotott iskolaügyi bizottság az egyházakkal karöltve fogja tárgyalás alá venni az egész iskolakérdést, illetve az iskolaügyi programot. Az Intéző Bizottság a készülő oktatásügyi törvényjavaslat megalkotásánál, a magyar kisebbség érdekeinek megfelelő védelemre és a jogos magyar álláspont kifejtésére Dr. Bernády György, Zima Tibor és Dr. Gyárfás Elemér személyében rendes bizottságot küldött ki és az említett emlékirat beadására Dr. Bernády György képviselőt kérte fel.

A Magyar kisebbséget érintő súlyos adóterhek enyhítése ügyében a kiküldött bizottság összegyűjti az anyagot és ennek befejezése után indokolt felterjesztéssel fordul az illetékes tényezőkhöz.

Dr. Paál Árpád alelnök azon határozati javaslatát, amelyben tiltakozik a zsidókkal szemben alkalmazott iskolapolitika ellen, az Intéző Bizottság egyhangulag magáévá tette. Ugyancsak elfogadta Dr. Naláczy István párttitkár azon indítványát, hogy az esküre jelentkező magyar közalkalmazottak elhelyezése, végkielégítése és nyugdíjazása ügyében annak idején beadott memorandumok a kormány által elintéztessenek. Az Intéző Bizottság felkérte a Magyar Párt programjában megválasztott képviselőket, hogy a sürgős kérdés mielőbbi rendezésére a törvényhozás mindkét házában minden lehető kövessenek el. A vidéki szervezkedés és a beállítandó szervező iroda kérdéseinek alapos tanulmányozására az Intéző Bizottság külön bizottságot küldött ki, mely munkájáról a jövő havi bizottsági ülésen fog beszámolni.

Itt említjük meg, hogy a Párt központi választmánya a közel jövőben a Párt ügyeinek alapos megvitatása céljából ülést fog tartani.

Olvassa a

„Magyar Nép“-et.

A román politika hírei.

Összeesküvés a kormány ellen. A Bratianu-kormány politikája, nekünk nemzeti kisebbségeknek sok veszteséget okozott már s jövőre sem biztat jóakaró megértéssel. A földreform, az iskola kérdések kirívó intézkedései fájdalmas sebeket ütöttek mind gazdasági helyzetiünkön, mind ősi, becsületes munkával és áldozatokkal megteremtett kulturánkon. Érthető, ha mi a kormány hatalmi politikáját aggodalommal és bizalmatlansággal figyeljük. Ugy látszik azonban, hogy a román-ság soraiban is sokan vannak, akik a mostani kormány távozását óhajtják. Itt-ott olyan mozgalmak támadnak a kormány ellen, amelyek az általános belső rendet is veszélyeztetik. A múlt héten nagy megdöbbenést keltett egy összeesküvés teleplezése, amely elsősorban a Bratianu-kormány egyes tagjainak élete ellen irányult. Az összeesküvés részletei nincsenek még tisztázva, de a főszereplőket elfogták már és az eddigi vallomásokból is elszomorító képet nyerünk a politikai torzsalkodások elfajulásáról. Fiatal emberek, többnyire egyetemi hallgatók, nyilván a háttérben álló politikusok biztatására meg akarták gyilkolni a miniszterelnököt, több minisztert, ezeken kívül a szabadelvű újságírókat és politikusokat. (Ujabb hírek szertnt a leggyilkolandók listáján szerepeltek az erdélyi magyarság nevesebb emberei is). Persze, minden riasztó hírt nem kell készpénznek venni, de az is eléggé megdöbbenítő, amit a vizsgálat eddig kiderített. Az összeesküvők célja az volt, hogy a hatalmat elragadják a kormánytól és új politikát teremtsenek. De vajjon mi jót várhattunk volna azoktól, akik ilyen véres eszközökkel akartak célhoz jutni? Egy nagy tanulság mindenesetre van a mozgalomban: a törvényeket magának a kormánynak is tisztelnie kell és nem szabad az igazságtalanságnak utat engedni, mert ime a rossz példa ragadós, amit ma könnyű szerrel végrehajtanak a gyöngék ellen, azt holnap a hatalmasok ellen fordíthatják. A román fascisták közül, akiknek körében az összeesküvés keletkezett, sok embert letartóztattak és a vizsgálatot az ország minden részére kiterjesztették.

Pártok küzdelme. A sajtóban és a pártok bizalmas értekezletein sűrű tárgyalások folynak, hogy a liberális kormány után kik vegyék át az ország sorsának irányítását. Legtöbb szó esik arról, hogy Bratianuék után újra az Avărescu párja fog következni. Az erdélyiek: a Maniu nemzeti pártja is nagyobb szerepet vállalna az új alakulásban. Minket ebben a küzdelemben az érdekel, jön-e végre olyan kormány, amely a gyulafehérvári határozatokat és a békeszerződések kisebbségi pontjait becsületesen végrehajtja? Sajnos, ebben a tekintetben nincs okunk nagy reményeket táplálni. A néppárttól várjunk jót? Ennek

egyik oszlopos tagja, *Prie*, volt oktatásügyi vezér-felügyelő nemrégiben adott közre egy cikket, amelyben azt fejtegeti, hogy az egyházak középiskoláinak szép épületeit le kell foglalni az állam számára, az egyházak pedig huzódjanak iskoláikkal szerényebb helyiségekbe. Viszont nem felelték el, hogy Onosifor Ghibu ur, a *nemzeti párt* oktatásügyi vezérferfia a legszebb magyar diplomákat akarja a román egyházak számára elfoglalni. Ezek csak részletek, de föltűnő megegyezést mutatnak a magyar kisebbség ügyének mostoha elbírálásában. Nekünk e nehéz időben egy menekvésünk van: szoros összetartás mindenekben és lelkes áldozatkészség fajunk, kulturánk megmentésére...

Válság tört ki a kormányban. Nemcsak a közvélemény és az ellenzéki pártok, hanem a miniszterium több tagja is elégedetlen a Bratianu-testvérek politikájával. Legujabb hírek szerint a földművelésügyi, a belügyi és vallásügyi miniszterek beadták lemondásukat.

KÜLFÖLD

Nagy tanácskozások Angliában.

Az angol világbirodalom vezető emberei, az anyaország és a gyarmatok képviselői nagy tanácskozást folytatnak Londonban. A gyülekezet külsőleg teljes nagyságban és fényben mutatja az angolok világhatalmát. Ausztrália, Kanada, Délafrika, India küldöttei tárgyalnak nemcsak az anyaország, hanem a saját maguk érdekeinek a biztosításáért. Az elhangzott beszédekből egy megállapítás emelkedik ki élesen: az angol világkereskedelemtel elvesztette piacainak nagy részét, az ipar nagyrésze pangásra van kényszerítve, aminek következménye, hogy a munkanélküliek száma állandóan növekszik. A fénynek tehát sötét árnyéka is van. Aggodalommal emlegették föl a kiküldöttek, hogy Angliának nincs biztosítva egy francia támadás lehetősége ellen. A szónokok egy része azt fejtegette, hogy Angliának be kell avatkoznia a német-francia küzdelembe s ezáltal a biztosítania a békés munka megkezdését. Viszont a kormány nagyon elzárkózott a határozott kijelentésektől. A külső nagyság és fény mögött tehát súlyos ellentétek huzódnak meg, amelyek a világbirodalom mostani helyzetét elég aggasztó színben tüntetik föl.

Miben reménykednek a németek? Az ellenséges állás megszüntetése semmi látható és érezhető hasznot nem hajtott a németek számára. A franciák nem tárgyalnak a német kormánnyal, hanem a gyárosok és munkássággal külön igyekeznek megállapodni. A föltételek nagyon súlyosak és lealázók, úgy, hogy a munkásság elkeseredése is egyre növekszik. A szoci-

GAZDASÁGI ÉS HITELSZÖVETKEZETI ÉLETPÉLDÉK

Kolozsvármegyei első háziállatkiállítás.

Folyó hó 6-án tartotta a kolozsmegyei állattenyésztési bizottság a földművelésügyi kormány utasítására az I. háziállatkiállítást a kolozsvári állatvásártéren Muresan prefektus és P. Tófan törvényhatósági állatorvos vezetésével. A földművelésügyi minisztert a kiállításban Bristea Tiberiu állattenyésztési és állategészségügyi vezérigazgató képviselte.

Felhajtottak kb. 1000 darab állatot és pedig 600 darab szarvasmarhát (piros tarka és fehér tehenet), 70 darab bikát, 100 darab bivalytehenet, 50—60 darab békát és kancát, 40 darab sertést és 150 darab juhot. Felhajtott állatokat 5 bizottság bírálta meg és a bírálók alapján kiosztottak 150 jutalmat 30.000 leu pénztételekben és 50 diplomát arany, ezüst és bronzéremmel.

A kiállítás a szemléltre országos vásár benyújtását tette, minek oka az, hogy minden községet köteleztek 10—20 darab szarvasmarha felhajtatására és minden faj, korcs, szép és kevésbé szép állat összekerülését, a kiállítási jelleg megszűnt és állatjutalmazássá változott. Versenyképességre ott — 1—2 gazdától tekintve — senki sem törekedett. A szakértő szomorúan járta be az óriási terepet és leverten állapíthatta meg a szép lendületnek indult, nagy eredményekkel bíró erdélyi állattenyésztés nemcsak nivókkal való, hanem teljes visszaesését. Szomorúan állapíthatta meg a birtokos osztály abszolút részvétlenségét és a gazdaság közönyét, mellyel a mostani időkben az állattenyésztés iránt viseltetnek. Üdítőleg hatott imitt-amott az egy gondosan és szakszerűen kezelt és tenyésztett állatpórt megismerése, de ilyen csak 1—2 akadt és ezért említésre is méltó. Kifogástalan és mintaszerű volt Gaál Péter kolozskorpádi földbirtokos fajtatiszta szimentáli tenyészetének legtöbb példánya, melyek a kiállítás legszebb állatai voltak, ugyannyira, hogy azok a svájci tenyésztő is méltán elgyönyörködhetett volna, — továbbá ugyancsak az ő tehenészetéből származó és jelenleg Szászfenes község tulajdonát képező díjjal díjazott 2 és fél éves szimentáli bika is. Hozzájáruló kiváló gondnal kezelt és csinnyal kiállított szimentáli fajteheneket még csak Gallus Victor gyalui földbirtokos tulajdonában láthattunk, aki tulleit a Kolozsvári Gazdasági Akadémia hasonlóan szépen és szakszerűen kezelt ugyanolyan fajú tehenészetén. A pirososok között megemlíthetjük még a szászfenesi kisgazdák tulajdonát képező teheneket, melyeken még

észrevehető a mintagazda Szabó József tehenészetének nyoma, de itt is már nagy a visszaesés és nagyon helyesen cselekedett a község, mikor Gaál Péter párnélkül álló szimentáli tenyészetéből vásárolt bikát, mert ezzel a degenerálódásnak vette elejét.

A fehér marhák között egyetlen kiállítási példány sem volt. Hova lett a híres podoliai marha, hol van Lészay, Sperker, gróf Vass és Mezőhegyes hosszú és eredményes fáradozásának gyümölcse, sem tehénben, sem bikában nem láthattuk? A kiállítás egész fehérállományára hű tükre volt a tenyészkiválasztás mellőzésevel, szakszerűtlenül eszközölt tenyésztésnek.

A kiállítás loanyaga említésre sem méltó. Kolozsmegye híres ménesei sem állami, sem magánménestől képviselve nem volt, pedig bizonyára akár a boncidai, akár a kolozsi állami ménes éppen úgy, mint gróf Teleky Arthur tancsi, — vagy a Bély grófok, továbbá Bánffy gróf boncidai ménesében hisszük, hogy lett volna elegendő és kiváló tenyészanyag.

A felhajtott juhokból dr. Szász Ferenc friez juhait, mint kiválóan tejelőket és Batiz András gyerdvászárhelyi kisgazda gyönyörű szép racka juhait tűntek ki.

A sertések között — a Kolozsvári Gazdasági Akadémia 5 darab mangalica sertését kivéve — egynehány össze-vissza keresztezett kocán kívül egyebet nem láttunk.

Végző következtetésünk, mellyel a kiállításról el távoztunk, az volt, hogy ha a kormány az állattenyésztést hathatósan nem támogatja, közegei által helyes direktívákat nem szab és megtűri, hogy a tej azért, mert elsőrendű közszükségleti cikk 4—5 leuba maximáltassék, — állatállományunk elkorcsosodik, elértéktelenedik. — Egyszerű számítás ugyanis, hogy egy tehenre ma a gazdának 5 kg. darával, száraz takarmánnyal és cseleddel 40 leu a rezsije, mely tehen ha napi 8 liter tejet ad évi állagban, kiváló tejelő és így is legfőlőbb a kiadást hozza be, de hasznot egy banit sem kap. Ezért az agrárreform által is erősen sújtott birtokosaink sorra osztalják fel tehenészeiket, már pedig, ha nincs tehenészet, nincs tenyészkiválasztás, nincs tenyészanyag és nincs bikanevelés és végeredményében nincs a szó valódi értelmében vett állattenyésztés sem.

Az állattenyésztés redukciója, az állatállomány elértéktelenedése agrár és kiválóan állattenyésztő államokban mérhetetlen kár és ezért ez a kérdés egy hivatalos körök, mint a gazdatársadalom figyelmét nem szabad elkerülnie.

László Tibor,
gyalui járási állatorvos.

A hitelszövetkezetek újból megkezdik működésüket. A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének kötelekébe tartozó falusi hitelszövetkezetek működésének biztosításához szükséges tőke megszer-

zéséről a Szövetség gondoskodott és a tőkének az első részletét már rendelkezésre is bocsátotta a szövetkezeteknek, melyek addig téllenségre voltak kárhóztatva. Ennek nyomán a legszebb kilátásokkal indulhatnak újból meg a földművelő nép érdekeinek védelmére hivatott kis falusi szövetkezetek, a nép igazi barátai. A szövetség új igazgatója: Fodor Emil a szövetkezeteket körlevélben értesítette a tőke rendelkezésre bocsátásáról.

30 börgyár tíz millió földművelő ellen. A kormány tervbe vette az élőállat kivitel eltiltását. A terv ellen úgy az Erdélyi Gazdasági Egylet, mint az Erdélyi Szász Gazdasági Egylet is tiltakozását fejezte ki, megindokolván azzal, hogy a mai takarmányinség mellett katasztrófális volna a kivitel korlátozásának fokozása. Ellenkezőleg a kivitel megkönnyítését várja a gazdaközönség a kormánytól, mert a kiteleléshez szükséges takarmány felett a gazdák nem rendelkeznek, a korpa aránytalanul drága, az olajpogácsák kivitelét is az állattenyésztés érdekeinek ellenére engedélyezte a kormány. Azért, hogy az országnak vagy 30—40 börgyára nagyobb mennyiségű nyersbőrhöz jusson potom áron, nem szabad milliók egzisztenciáját romba dönteni, mert ne feledjük, hogy úgy a gabonaneműek, mint a cukorrépa, zöldségfélék és állatarak ma is közvetlenül avagy közveve maximálva vannak. És azt se feledjük, hogy amíg a gazda termelvényeinek az árait korlátok közé szorítja a kormány, egyellen olyan közszükségleti cikk ára sincs maximálva, melyet a gazda a termelésnél használ.

Mi ára van a lóherének? A múlt őszi óta sok mindennek csaknem kétszeresére ment föl az ára. A gazdaembernek lehetőség szerint ehhez kellene igazodnia és úgy volna rendjén, hogy terményeiért olyan árat kapjon, mely mellett hasznos dolog gazdálkodni. Sajnos, a maximálás ezt a leghozamosabb terményeire nézve lehetetlenné teszi. Legalább azonban egy néhány termékéért kellene megfelelő árat kapni; így különösen a lóhere és lucerna mag az, mely más esztendőben szépen fizetett a termelőnek. Ezért a múlt évben, mikor bő termés volt belőle, 30—35 leut kaptak a gazdák, most az ára azonban kgr.-ként még mindig csak 35—45 között mozog. Gazdáink tartásuk a termést mindaddig, amíg 50—60 leut meg nem adnak érte, mert a szedők így is megtalálják a maguk nagyon is jó számítását.

Az erdélyi méhészek gyűlése. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület gyűlést tartott br. Jósika Gábor elnökelete alatt. Az ülésen Török Bálint főtitkár bejelentette, hogy a mézelés szempontjából inséges időjárásra való tekintettel az elnökség a méhészek között kedvezményes áron leendő kiosztás céljából 2 vagon cukor beszerzése érdekében a szükséges lépéseket megtette. Az egyesület mézközvetítéséről, adójáról, kaptárak eladásáról szóló jelentése után tudomásul vette a választmány az egyesület telepéről beterjesztett jelentést is, majd 55 új tagot vett fel és elhatározta, hogy a tagdíjaikkal hátralékban levő tagokat tagdíjlesztési kötelezettségükre figyelmeztetni fogja.

Heti piac.

Tájékoztató árak a „Magyar Nép” külön tudósítótól.

Gabonapiac. A kiviteli gabonakereskedelem élénk lendületet vett, úgy, hogy azokat, kiknek nagyobb mennyiségű készleteik várnak eladásra, most már tájékoztatni tudjuk az őszi piaci árakról. *Buzáért* Galacon vagontételekben a jó minőségért 42—43.500 leut adtak, szerencsés vásárló a 76 kilós búzát 38 ezer leus áron is meg tudta venni. *Új kukorica* 40—41.500, *ő* pedig 44—45.000 leus áron cserélt gazdát. A kukorica ára tehát a galaci piacon meghaladta a búzáét, *árpáért* 33—37.000 leuig, *zabért* 38.500—39.000 leuig fizettek. A közönséges *piszulyért* 102—105.000, a jobb minőségért 130, sőt 155 ezer leut is megadnak vagononként. Mázsánkint 1120 leu a közönségesebb fajta. *Kölest* vagononként 40 ezer leun árulják.

Erdélyi szívek.

Igaz gyönyörűséggel olvastam a Magyar Népnek Erdély jeles szülötteiről szóló közleményeit. Jó tudni, hogy ez a föld kiket adott nekünk s az egész emberiségnek. És boldog büszkeség érezni, hogy ha a „leghagyottabb nép” vagyunk is a föld kerekén, a legutolsók még sem mi vagyunk.

Özv. Péchy Mihályné sz. gr. Degenfeld Mária.

Es hányan vannak ilyen jelesek és nagyok, akik ismeretlenül élnek és halnak, akiket pedig mind-mind fel kellene sorakoztatni, hogy hadd lássa őket, hadd tanuljon tőlük a mi magyar népünk... Nemcsak a lángelmékre: tudósokra, költőkre, nagy alkotókra gondolok itt, hanem gondolok a nagy szívekre is, az áldozattevőkre, a nagy példaadókra.

lista kormány négy éves működéséből maga a munkásság ábrándult ki legjobban. A viszonyok nyomása alatt a németek egy diktátor eljövételében reménykednek, aki a pártharcokat megszünteti és a nemzet erőit egyesíti. A munkásság mind készebbnek mutatkozik a nemzeti eszme szolgálatára.

Veszedelemes találmány — ha igaz! Politikai tekintetben egységre vágnak a németek, amely őket a mai belső viszályok, vergődések és nyomor kinjaitól megszabadítsa. Közben a letűnt hatalom visszaszerzéséről is álmokat szönek. Amit fegyverrel nem tudtak elérni, azt most a tudomány nagyszerű eszközeivel próbálják megvalósítani. Amerikai lapok írják, hogy a németek olyan eljárást fedeztek föl, amelynek segítségével a repülőgépek és autók motorjait nagy távolságokban is megállásra tudják kényszeríteni. Állítólag sok idegen repülő gépet „hívtak” le ilyenformán a magasságból, sok robogó autót állítottak meg az utcán. Az eljárás lényege az, hogy a motor felkéré: a mágnesre villamos sugarakat bocsátanak, amelyek a mágnes működését megakasztják s így a gépet megállítják. Ha a találmányról szóló hírek megfelelnek a valóságnak, akkor a franciák hiába építettek annyi bombavető repülőgépet, mert a németek a veszedelemes madarakat varázsló sugaraikkal egyszerűen lehívják a levegőből, mielőtt komolyabb kárt tehetnének. A dolog mindenestre csodálatosan hangzik. Annyi bizonyos, hogy az antant sajtója mind idegesebben foglalkozik a németek titokzatos találmányával.

Az állami és felekezeti iskolákban használható tankönyvek

az Erdélyi Ref. Egyházkerület kiadványai, füzetek és egyéb írószerek legolcsóbban kaphatók

a „**MINERVA**” könyvkereskedésben,
Cluj—Kolozsvár, Mária királyné-utca I. sz.

Gazdasági gépek és eszközök. Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

HÍREK

Hogyan állítsuk ki az előfizetési utalványokat?

Lapunk nyomdai anyagát, papírt és egyéb kellékeket nagyobb mennyiségben kell beszerezni, hogy a folyton emelkedő drágaság hátrányait kikerüljük. Nagyon kérjük tehát kedves olvasóinkat, hogy az előfizetési díjakat minél hamarabb sziveskedjenek beküldeni. Aki egész évre előfizet 5 leuért fogja megkapni az *Erdélyi Magyar Naptárt*, amely gazdag, élvezetes és tanulságos tartalmával mindenkit ki fog elégíteni. Az egész évi előfizetés utalványára a következő román szöveget kell rávezetni:

	66	
Lei 66 bani	Sasezecisase Lei	
Név:	Administratia revistei	
Község:	„Magyar Nép”	
Megye:	Cluj Str. Regina Maria 1.	
 (Név)	
	Község, utolsó posta:	

A Magyar népet érdeklő számok:

- 1 évi előfizetés a naptárral: 71 L. *Saptezeciuna L.*
- $\frac{1}{4}$ évi előfizetés: 18 L. *Optsprezece Lei.*
- $\frac{1}{4}$ évi előfizetés és a naptár: 23 L. *Douazecitrei L.*
- $\frac{1}{2}$ évi előfizetés: 35 L. *Treizeciinci L.*
- $\frac{1}{2}$ évi előfizetés és a naptár 40 L. *Patruzeci L.*

A katolikus egyház évi jelentése. Az erdélyi róm. kath. státus folyó évi jelentését a napokban adta ki. A jelentés szomorú képét mutatja annak a küzdelemnek, amelyet a státus a folyó évben iskoláért és vagyonáért a kormányzattal szemben kifejtett. Az indokolatlan, egymást erő ellentétes kormányrendeletek nagyon megnehezítették az iskolai oktatás zavartalan menetét. A jelentés részletesen beszámol a tanulók létszámáról, a tanulmányi és fegyelmi állapotról és örömmel állapíthatja meg bárki, hogy a státus iskolái minden tekintetben megfeleltek a békeévek szellemi magasztának. Tanerői kifogástalanok, az iskolák berendezése, a tanulók ellátása minden tekintetben megfelel az igényeknek. Súlyos sérelmek érték az egyházat az agrárreformmal kapcsolatosan, amely az egyház ingatlanainak

telnyomó részét potom áron kisajátította és így az egyházat jövedelmeitől fosztotta meg a művelődés kifejezett kárára. Összesen 16.389 holdat sajátítottak ki csak 1292 holdat mentesítettek a kisajátítás alól. Az egyház védekezett ezen, eredményes munkáját minden tekintetben megbénító igazságtalan eljárás ellen s a vonatkozó felebbezéseket illetékes helyekre eljuttatta, de az eredményről választ még nem kapott. A jelentés másik részéből megtudjuk, hogy az egyház templomok és iskolák javítására nehezt anyagi helyzete mellett is tekintélyes összeget kíván fordítani. Itt említjük meg, hogy az erdélyi katolikus közönség e hó 25-én tartja rendes évi gyűlését, amikor az elhalt br. Jósika Samu helyébe új státuselnököt fog választani.

Nem becsülik meg a jó munkást. Románia egyetlen versenyképes szénbányája a Zsilvölgyében: Petrozsény és Lupény környékén van. Itten a háború előtt nagyszabású, eleven élet fejlődött ki, az eldugott hegyek között városok nőttek ki a földből. A munkások az imperium változásakor is helyükön maradtak s áldozatkészen folytatták nehéz és életveszélyes foglalkozásukat. Ugy látszik, az élet oitan is mind nehezebbé válik, sőt odáig súlyodt, hogy a derék bányászok már kenyereket is nehezen tudják biztosítani. Sokan vándoroltak el máris a Zsilvölgyéből, különösen magyar családok, akiknek sorsát a bányavállalatok politizálása is megnehezíti. Nekünk az a szerény tanácsunk, hogy magyar véreink tartsanak ki helyükön, amíg csak bírják, s a braziliai ügynökök szavára egy percig se hallgassanak. Nagyon szomorú hírek érkeznek azokról, akik hallgattak a csábitók szavára.

Az unitáriusok egyházi főtanácsa. Az unitáriusok november 4-iki kezdettel tartják meg évi főtanácsai gyűlésüket. A tárgysorozatnak sok fontos pontja lesz, iskolaügyek, belső reformok, anyagi kérdések, személyi változások stb. Ugyanakkor tartják beszámoló gyűléseiket az egyházi és irodalmi egyesületek. A theologiai ifjúság ez alkalommal műsoros táncestélyt rendez, amelyre ezúton is meghívja az érdekelt vidéki közönséget.

Az egyházi vagyon Magyarországon. A napokban folyt le Magyarországon a katolikusok nagygyűlése. A tárgyalások sorrendjében behatóan foglalkoztak a katolikus egyház anyagi helyzetével is és kifejezésre juttatták azt az óhaját, hogy az egyházi birtokok termelését az egyházhhoz tartozó emberek értékesítsék s ne kerüljön az spekulánsok kezébe. Tiltakoztak az ellen, hogy a földreform az egyház vagyonát megcsorbitsa. Magyarországon a földreform csak bizonyos százalékát érinti az egyházi földeknek s alkalmasint azt is meg fogják védeni. Mi erdélyi magyarok egyházaink földjeit majd mind elvesztettük.

Hogy veszik az almát? Az ideai almatermés elég gyöngén sikerült. Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Kisküküllő vármegyéből jelentettek be nagyobb mennyiséget eladásra. Az árak a termelőnél 4—6 leu közt váltakoztak kilógrammonként. A kézzel szedett alma 400—600 leu métermázsánként és vagonba rakva. A csomagolt fajalmának métermázsája: 660—1200 leu.

Csendőrök is adóztatják a népet. A sokféle adózással sújtott népet több vidéken a csendőrség is jogtalan követelésekkel zaklatja. Feketelak községében

például a nyár folyamán minden 10 juh után 1 kiló gyapjút követeltek a gazdáktól, akiket csak a főszolgabíró mentett meg a súlyos tehertől. Most ugyancsak Feketelak és vidékén búzát rekvirál a csendőrség vékánként (30 liter) 40 leu árban, amikor annak piaci ára 140 leu. A bacai csendőrség zabadót rótt ki minden gazdára, amelyet különként 2 leuval fizet. Tudomásunk szerint sok helyen történnek hasonló kísérletek, tej, tojás, szalonna rendes sarca egy-egy félelmes őrpáncsnoknak. A közigazgatási hatóságoknál minden esetben tiltakozni kell a jogtalan követelések ellen, mert a visszaélések könnyen rendes szokássá fajulhatnak.

A közügy szolgálatában. Zabola háromszék-megyei községben Kónya Ferenc földbirtokos 30 éven át viselte a bíróságot s e hosszú idő alatt mind községének, mind főlebbvalóinak őszinte nagybecsülését vívta ki. Távozása alkalmával a lakosság meleg ünnepelésben részesítette hűséges, tisztakezü bölcs vezetőjét. A bíróság Kónya Ferencről Opra Joana szállott.

Rendelet a fegyvertartási engedélyekről. A hadügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértően rendeletet adott ki, amelynek értelmében fegyverviselésre jogosítva vannak katonal egyének, a közhatalom közegei, tisztjei, rendőrügynökök, államvasutak őrei. A mezőőröket, csőszöket rendészeti közegeknek tekintik s ezért ezek is minden engedély nélkül viselhetnek löfegyvert.

Atosfalva ünnepe. Mi sem szolgáltatna jobb bizonyítékot arról, hogy népünk mily belátással és lelkesedéssel karolta föl az iskolaügyet, mint a kis Atosfalva. Nemcsak az egyházi adó rendes beszedésével ékeskedtek az atosfalviak, hanem emellett szép iskolát állítottak a művelődés számára is. Új iskolájukat közelebbről szentelték föl nagy ünnepségek keretében, melyen nemcsak a község népe, hanem a környék színe-java is megjelent. Marosvásárhely, Erdőszentgyörgy Makfalva és Kibéd képviseltek magukat az atosfalviak nagy ünnepségén. Az iskola felszentelését végző esperes megható szavakkal ecselelte, hogy az iskola nemcsak egyik vagy másik felekezeti, vagy éppen nemzetiség haszna, hanem minden ujonnan fölállított magyar iskola, Románia kulturájának érdeke. És mikor mi magyarok — mondta az esperes — iskolákat építünk, akkor, mint legfőbb célt, Románia megerősödését szolgáljuk. — Vajjon meghalják-e és megértik-e az ilyen kijelentéseket azok, kik magyar iskolák bezárásán üzük az eszüket. Ugy halljuk, hogy nemsokára több új magyar iskola-épületre kerül a fölszentelés; kérjük, küldjenek lapunknak mindenünnen tudósítást.

Hány ember hal meg egy nap alatt? A földkerekségen 1600 millió ember él. Egy amerikai lap kimutatást állított össze arról, hogy naponta hány ember hal meg. Eszerint évenként 40 millió ember hal meg, amiből napjára 120 ezer esik. Ez a számítás persze csak békés évekre érvényes.

Új könyv. S. Nagy László, aki az erdélyi magyar irodalomnak egyik lelkes harsója s lapunkba is több szép költeményt írt: könyvet ad ki, amelynek címe „Egy újságíró csodálatos története.” A kötetben különös históriák lesznek egyszerű emberekről, költői színekkel megrajzolva, finom, mély meglátásokkal teleszöve. Várakozással nézünk a kötet megjelenése elé, amely bizonyára élénk hatást fog kiváltani s írói babért szerez kiváló szerzőjének. Érdeklődők forduljanak az íróhoz (Kolozsvár, Calea Victorie—Kossuth L. u. 37.)

Egy ilyen drága szívet, egy értékes és áldott életet szeretnék ebben a kis írásban megrajzolni, ezernyi magyarnak a lelkébe vetíteni, oda rögzíteni, mint meg-rázó és egyedüli feleletet erre a nagy kérdésre: milyeneknek kell nekünk lennünk?!...

Ennek a drága szívnek, ennek az áldott életnek tulajdonosa: özv. Péchy Mihályné sz. Degenfeld Mária grófnő. Itt lakik a szilágysági végeken, a Péchyek ősi fészkeiben: Szamoscikón. Patrónusa a sülelmed—szamoscikói ref. társsegyszákhaknak. S ha olvasom az egyházi jegyzőkönyveket, hosszú évtizedeken keresztül nem talállok esztendő, hogy neve ott ne ragyogna, valami nagyobb adomány kapcsán. Természetesen itt csak nagyjában mutathatók reá vallásos lelkének szent gyümölcsseire. Ott van a szamoscikói templom, melyet romjaiból ujja építetett, klenódiumokkal, értékes terítőkkel bőszegesen ellátott. Ott a sülelmedi uj lelkész lakás, melyet saját költségén, valóságos kis palotává emelt. A szamoscikói (most az állam által használt) iskola, mely melléképületeivel együtt, szintén az ő áldozatos buzgóságából épült. Ha építeni kellett, mindenütt ott volt segítségével és Szilágymegyében nem csak egy modern papilak hirdeti az ő Istent és egyházát szerető szívet. De erről beszélnek a különböző alapítványok is, melyekkel egyházi felszegélyezésére sietett. Szamoscikón, méga béke éveiben gondoskodik a kántori fizetésről, a nagy összeomlás után pedig az ujonnan felállított felekezeti iskola számára tesz egy 20000 (Huszezer) leus alapítványt. 1921 szeptembere óta teljes ellátást ad a felekezeti tanítónőnek, ingyen tantermet, — fűtéssel, takarítással, — az iskolának, amelyet butorzattal is ő szerelt fel.

Az égerháti ref. egyház fenállását 12 holdnyi első osztályu föld adományozásával biztosítja s általában minden elképzelhető módon segíti az egyházakat és iskolákat. Mi pedig boldogan tapasztaljuk és hirdetjük, hogy ő utána nálunk nem marad omladozó templom, hajléktalan iskola és pusztuló papiház.

És mi mindent tett embertársaiért, akiket nemcsak szóval, de szívvél is testvéreinek tart és érez. Bizony, az ő jósága sok kicsi hajléknak vette meg az alapját, emelte fel a falát, vagy borult reá védelmező tetőként. Aztán hány szerencsétlent segített, hány könnycseppet felszáritott s hány darab kenyeret adott az éhezőknek. Ki tudná ezt mind felsorolni? Óhosszá mindenki bemehet s ha valahol valóra vált e mondás: „kérjetelek és megadatik“, hát ez a hely bizonytal ott van az ő szívében.

De ha minden gazdasága semmivé válik is, ha értékeit, földi javait meg is emészti a kegyetlen sors: az ő szíve mégis csak szim arany marad.

Házasetetének eszményi boldogságából csak a gyermek hiányzott, de a szíve igaz anyai szív: alapítványt tesz szegény, beteg gyermekek gyógykezelésére. Évek óta egyre gyöngül a szeme, a világtalanság napról-napra sötétebb éjszakával veszi körül, ő pedig nyugodt, megható hangján diktálta nekem: „...s mikor egyre sötétebbé s mosolytalanabbá válik életem s körülöttem a világ, akkor is alázatos szívemnek minden dobbanásával érzem, hogy ama Véghetelent ezért is csak dicsőség illeti“.

A test, óh, az fáradt, törődött, erőillen és mégis ő az, aki senkinek nincsen terhére, de akinek figyelme, szerető gondossága mindenkire kiterjed, aki körülötte él.

Jó ideje, hogy sehova sem jár: csak a templomba. Bizonyára szeretné, legalább még egyszer, ha ott a hegytetőn, az öreg kastély lépcsőin fellepegethetne. Ha az erdőszádai hegytetőn, nem tarthatja arcát a ragyogó napnak, hogy az sugarával megcsókolja, megfűtőssze: a szíve, a lelke kítárva az Isten felé, hogy az borítsa el az ő szeretetének, irgalmának áldott sugárözönével.

Szeretném, ha nagyot, zengőt tudnék kiálltani. Hogy betöltsön az minden magyar hajlékot: a palotát is, a kunyhót is, megreszkettessen minden magyar szívet: a mágnásét is; a koldusét is. Azt szeretném oda kiálltani neked, romániai magyar nép: Akarod fajodnak életét? Akkor légy ilyen!

(Szamoscikó).

Jakab Viktor
ref. pap.

**Aki jól biztosít, nyugton alszik.
Aki a Magyar Nép útján biztosít:
jól is, olcsón is biztosít!
Kérjen űrlapot!**

Közgazdasági Bank r. - t.

Dicsőszentmárton.

Alapítóke és Tartalékok: Leu: 1,350.000

Telefon: Igazgatóság 36, Pénztár 38

Sürgőny cím: Coloniale

Affiliált Intézetek: Balázsfalva, Balavásár, Erzsébetváros

Hosszuaszó, Radnót, Segesvár

Iparvállalatok: Küküllővölgyi építő Agyagipar,
Erzsébelkönyvnyomda, Sertéshizlalo és Husipar.

Tanuljunk.

Hovatovább mind nagyobb mérvet ölt a kézműparosok között a művelődés utáni vágy. Két dolgnak a belátása világlik ki ezekből a törekvésekből, egyszer annak, hogy az iparosok ifjúkori nevelése ma már nem felel meg a jelenkor előrehaladt követelményeinek, másfelől annak, hogy a kézműiparosnak az élet küzdelmében nemcsak a kézügyesség az életfenn-tartó forrása, hanem a jól művelt fej is. Érdekesen ütközik ki ez a megállapításunk abból a fölhívásból, melyet *szakmájuk kulturális fejlesztése érdekében* egy aradi cipésziparos intéz a Munkaadók Lapjában Arad bőriparosaihoz.

Minden cipésziparosra nézve legfontosabb kérdés — mondja a fölhívás — a *szaktudás*. Legelső volna, amit az iskolában meg kellene tanulnunk, a láb anatómia berendezésének, a csontok és ízületek elhelyezésének ismerete. Ehhez azonban előbb iskolarendszerünk arravalótlansága, később pedig a megélhetés gondjaival való örökös küzködés, még az anyagiak hiánya nem engedi hozzájutni az iparost. Emiatt nincs izlés, nincs munkaérték munkánkban és nincs a megbecsülésre való belátás azokkal a jobb sorsra való iparostársakkal szemben, akik épen készségük alapján a kézműiparosság szemfényei. Ezeket nem tudja tisztelni és követni a képzeletlen iparos, hanem csak ócsárólni és irigykedni tud rá.

Tehát kedves iparostársak! — mondja a fölhívás — okuljunk a mindennapi tapasztalatainkon; de különösen okuljon a fiatal generáció, akinek még van ideje tanulni. Ne elégedjünk meg azzal a megnyugtató kijelentéssel, hogy én már eleget tudok. A példa azt mondja: „A jó pap is hollig tanul.” A tudást *meg kell venni*, bármibe kerül is. És fogadjuk az ördögtől is, ha jó és ha ebben boldogulásunkat találjuk. Hiszen sok esetben a rosszban is találunk jót és hasznosat. Hogy példával is éljek: szakmánk terén, sajnos, számtalan szaktárs van, ki *nem tud mintát vágni*, nem tud *szabni*; mértéket venni talán, de csak talán. Megveszi a bőrt, elviszi a felsőrész készítőhöz. Nagyon kevés esetben elég, bármily nagy is az. De mondjuk, hogy elég, vagy sok.

Még mindig nem tudom, hogy mi maradt meg; egy pár kapli, esetleg fej. A felsőrész-készítő bizony — tisztelet a ritka kivételnek — nem töri a fejét, hogy maradjon annak a cipésznek — ami az övé volna. Miért? Tudatlanságunkból. Azért, mert igen jól tudja,

sejtelmünk sincs róla, mennyinek kellene még a bőrből javunkra fönnmaradni! De még jön a kaptala felmérés. A felsőrész nem passzol, persze hogy nem. A felsőrész-készítő nem látta a fát felmérve. Én sem tudtam megmagyarázni, mert hát nem tanultam. A cipő tehát nem jó, nem izléses. Visszamaradt. Már most a redukált rendelések mellett lehet-e ezek után tétovázni?

Kedves iparostársak, minden gondolkozni tudó cipésziparosnak csak az lehet a válasza, hogy: tanulni és tanulni! Tehát használjuk ki az alkalmat. Ahol csak lehet, kutassuk föl a szakképzett iparostársat, nézzünk utána technológiát végzett szakkiválóságoknak, hívjuk meg azt körünkbe és vegyünk tőle, ha még oly drága is, leckeórát. És legyen első sorban is nekünk jelzőnk: „*Minden ember annyit ér, amennyi a tudása*”.

Vadbőrök árai az őszi piacon. Megindult a vadászat és így elkezdődött a vadbőrök szezonja is. Az ősszel elejtett állat szőrmeje még mindig nem az az igazi érték, amit januárius és februárius hoznak, mindamellert ez is hozama a piacnak és így érdemes erről is tájékoztatnunk olvasóinkat. Kolozsváron ma a vadász ill. a termelő kezéből a következő árakon veszik a szőrmeárusok, szücsök a bőrt: Őszi róka 500—1000, házi nyul 30—50, vadmacska 250-től fölfelé, vakond 8-10, nyest 1600-1800, görény 200-350, hőrcsög 150 ig, mezei nyul 30—40. Azok, akik bőrokhöz jutnak hozzá, jól teszik, ha tartják az árut, mert még nem alakult ki a szőrme ára. Általán nov. 1-én érkezik a lipcsei és londoni piac árai. A szücsök is csak akkor tudnak biztosan hozzászólni az árakhoz, ha a világpiac tájékoztatja, hogy mihez igazodjanak.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. okt. 17. —

1 dollár	= 214.00	leu
1 font sterling	= 980 —	.
1 svájci frank	= 38.40	.
1 francia frank	= 13. —	.
1 líra	= 9.85	.
1 cseh korona	= 6.35	.
1 dinár	= 2.20	.
100 magyar korona	= 0.70	.

„Glausch“-féle „Haematicum“ aromatikus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva vérszegénység, éapadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál. 10

Izo igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

MULATTATÓ

Egy úton.

*Aldott a kéz, amely acélos,
s hittől duzzadón, lágyan vezet
új útakon a messze célhoz.
— Aldottak a kezek.*

*Aldott kar az, amely nem ver meg,
életetadó, mint a kenyér,
s kaphod utánna a csöpp gyermek.
— Aldott az a tenyér!*

*Aldott a száj, mely csodát jósol,
mikor a sikoly rajt megállott,
s melyről felénk száll drága jószó.
— Oh, az a száj áldott!*

*Aldott a láb, mely te nem gázol,
ha megoszlik a sugárnyaláb,
s mely a hajszában fel nem lázong.
— Százszor áldott a láb!*

*Legyen áldott a húr művésze,
akinek kedves a madárdal
és gyöngye hangu társát, útján
elviszi magával.*

Halmágyi Márta.

Mókás történetek.

Az „Ujság” című napilap [Kolozsvár]
Nevelő Erdély címen rovatot nyitott,
amelyben kedves, jóízű történeteket je-
gyez föl. Ezek közül valók az alábbiak.

Egy tartson . . .

A székely gazda annyira ivott, hogy végül súlyos alkoholi mérgezéssel ágyának esett. Ezt a betegséget tudvalevően úgy gyógyítják, hogy az iszákost fokont szoktatják le az ivásról, tehát napról-napra kevésabbet kap inni.

Az orvos megjelent a székelynél s megkérdezte az asszonyt, hogyan érzi magát a János?

— Hát kérem szépen, csak megvolna, de egy baj van . . .

— Micsoda, lelkem?

— Egy csepp bort sem akar meginni a János.

— Ja lelkem — magyarázza az orvos, — ha nem akar inni, akkor *ketten* fogják meg, da alaposan, egy pedig öntse be a torkába a kiosztott porciót.

János bácsi erre int az ágyból, hogy nincs megelégedve. Az orvos észreveszi s rászól:

— Mit akar kend, János?

— Tekintetes doktor ur, — teszi össze könyörögve a kezét János, — egy tartson, oszt ketten öntsék!

A csikó a hibás.

A székely ember, még ha hibázott is, nem egyszer ügyesen vágja ki magát.

Két csikót lopott az atyafi. Azt kérdezi tőle a bíró:

— Igaz-e, hogy ellopta azt a két csikót?

— Hát kérem alássan, ami igaz, az igaz, — ismeri be a székely. — A kőhalmi vásáron két szilaj csikó valóságban megszaladt velem.

Melyik párt ér többet?

Mikszáth Kálmán a nagy magyar író, öt cikluson keresztül volt Fogaras szabadelvűpárti képviselője. Olyan kincstári kerület volt ez a fogarasi. Mikszáthról pedig köztudomásu, hogy meggyőződéses mameluk volt örök életében. Ezuttal azonban veszélyben volt a mandátuma, mert a függetlenségi ellenjelöltje dr. Halász, a későbbi czeglédi közjegyző, talpraesett ember is volt, meg könnyebben is ígérhetett adófelengedést, mint a kormánypárti Mikszáth. Nem válogatott a kortes fogásokban sem s büszkén emlegette beszédeiben, hogy édesapja Kossuth Lajos itkára volt. Az egyik élelmes Mikszáth kortes azonban tullicitálta nagyotmondásában a függetlenségi korteseket. Magaköré gyűjtötte a fogarasvidéki állami méntelep magyar cselelségét s megkezdte a puhitást:

— Tisztelt polgártársak! Tudják nagyon jól, hogy Mikszáth nagyságos ur jobbpárti jelölt. Már pedig a Hiszekegy is azt tanítja, hogy Jézus Krisztus is az alyaisten jobbán ült.

Megszóllalt erre egy magyar:

— Elhisszük az urnak, amit mond. De ha Krisztus urunk a jobboldalon ül, Isten őszentfelsége nyilván a baloldalra került. Már akkor mi inkább csak a balpártra szavazunk!

A torkára akadt:

Váradon a megyei közgyűlésen erős vita támadt két felszólaló között.

Az első szónok beszéde után a második, aki természetesen kétségbevonta az előtte felszólaló szakértelmét, a következőkben replikázott:

— Tisztelt előttem szólónak felszólalására csak annyit felelek, hogy fogadailan prókátornak . . . és a többi.

Az első szónok erre vörös arccal ugrott fel:

— Tisztelt előttem szólónak válaszára csak annyit felelek, hogy az általa idézett közmondás másik vége a torkára akadt.

Hátha szeretném . . .

Rákosi Viktor a közelebből elhunyt nagy magyar író mesélte:

— Egy hajdumegyei állomás pályaudvarán történt. Hosszabb ideig kellett a vonatra várakozni, ezért betérem egy vendéglőbe. Egyszerre csak bejön egy jóképű csizmás, mentés atyafi, a mellettem lévő asztalhoz ül és egy pohár sört rendel.

A sört egyhajtásra kiíssa, aztán újat rendel. Félóra múlva már a kilencedik pohárnál tart. Amikor a tizediket is megrendeli, a pincér nem tudja megállni, hogy ne mondja:

Ejnye, de jól tud uraságod inni!

A hajdumegyei ránéz a pincérré, aztán megvetően szól:

— Hátha még szeretném . . .

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. A. Csernátfalú. A 300 leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — S. S. Szárhegy. A küldött 634 leut köszönettel nyilvántartásba vettük. — Ipartestület Székelyhid. Előfizetés 1922. dec. 15-én lejárt, a folyó év végéig 59 leu megküldését kérjük. — B. D. Nagybánya. Előfizetés 1924. jun. 1-ig rendben. — J. M. Vadász. Előfizetése folyó évi jul. 1-én lejárt. — B. L. Alvinc. A folyó évre még 7 leu megküldését kérjük. — K. L. Bihardiószeg. A 910 leut megfelelőleg elkönyveltük. — Olvasókör Csikvárdotfalva. A folyó évre még 19 leu megküldését kérjük. — P. J. Czófalva. A 442 leu 50 banit köszönettel elszámoltuk. — B. L. Sitér. Előfizetés folyó évre rendben, a kölcsönzött 35 leut javára irtuk. — özv. P. S. Sepsiköröspatak. Lapját rendszeresen küldjük. — Sz. I. cipész Balavásár. Előfizetése 1924. jul. 1-én jár le. A 88 leut megkaptuk. — Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve lejár: F. A. Cegőtelke. 1923. jul. 1. — P. S. Sepsiköröspatak. 1923. jan. 1. — Róm. kath. tanítóképző önképzőköre Csiksomlyó. 1922. jul. 1. — G. T. Almásml. 1922. jul. 1. — K. F. Búza. 1922. ápr. 1. — M. J. né Torda. 1923. jul. 1. — A. J. Tekerőpatak. 1922. ápr. 1. — Magyaró községből: M. E., K. F., A. D. I. A. és Cs. J. 1923. jan. 1. — Ö. I. M. és D. S. S. 1922. ápr. 1. — V. M. 1922. okt. 1. — Disznajó községből: N. G. és N. J. felső. 1922. jul. 1. — N. Gy. P. és B. J. csepü. 1923. jan. 1. — V. Gy. és ifj. K. F. 1922. ápr. 1. — K. F. 1923. jul. 1. — K. Zs. Berekeresztur. 1922. ápr. 1. — F. J. Csikjenőfalva. 1923. ápr. 1. — Cs. J. Erdőgyarak. 1923. jan. 1. — T. J. Mezőboj. 1922. jul. 1. — A. F. Homoródalmás. 1922. máj. 15. — K. M. Micske. 1923. jan. 1. — H. V. K. Kolozs. 1922. jul. 1. — Magyargyerőmonostor községből: S. P. Mariska. 1922. jul. 1. — S. A. Petikó. és ifj. S. I. Peti. 1923. jan. 1. — P. Gy. Torockó. 1922. jul. 1. — P. J. szabó Torockószentgyörgy. 1923. jan. 1. — Erőd községből: B. M. 1922. jan. 1. —

I. M. 1922. jul. 1. — T. J. Temesrékás. 1923. jan. 1. — Ref. telk. hiv. Mezőtelegd. 1922. ápr. 1. (6 példány). — B. J. Marosujvár. 1924. máj. 1. — Iparos Olvasókör Gyergyóremete 1923. jan. 1. — Csikszentgyörgy községből: I. D. és Cs. M. 1923. jul. 1. — B. B. Csikbánkfalva. 1923. jan. 1. — Dr. K. K. I. Kézdivásárhely. 1923. jan. 1. — Gy. I. Szentkatolna. 1923. jan. 1. — T. J. Gelencze. 1923. jan. 1. — O. P. F. Bélafalva. 1923. jan. 1. — Sepsiszentgyörgy városból: C. V. 1922. ápr. 1. — Sz. E. jegyző. 1923. máj. 1.

Tanítók figyelmébe!! A miniszterileg engedélyezett Dr. Ioanovici-féle „Hazai alkotmánytan” III. kiadása a legújabb miniszteri tanterv szerint kibővítve és az új alkotmány szerint átdolgozva magyar nyelven megjelent. E tankönyv rövid, világos és könnyű előadásban kimerítően ismerteti Románia új alkotmányát, valamint a román állampolgár jogait és kötelességeit. Teljesen felel meg az elemi népiskolák V. és VI., valamint az ismétlődő iskolák osztályainak tantervszerű teljes anyagát. Ezen új, díszesen illusztrált III. kiadás ára csak 12 lei. — Amidőn e tankönyvre szives figyelmét felhívjuk, teljes tisztelettel kérjük, hogy azt a vezetése alatt álló iskolába bevezetni sziveskedjék. Megrendelhető a

„MINERVA” Irodalmi és Nyomdai Műintézetnél
Ciuj—Kolozsvár, Strada Regina Maria 1.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kiadványai

Ásványi Lajos: A vörös löher termesztéséről	—	Leu	8—
Baltner Ferenc: A mezőgazdasági szeszgyárak	—	„	5—
Dr. Barna Balázs: A gyümölcsfák fontosabb ellenségei	—	„	10—
Dr. Barna Balázs: A kenyéradó növények fontosabb ellenségei	—	„	10—
Cserer Gyula: Az utak és terek fásítása	—	„	5—
Cserer Gyula: A magyar komlóművelésről	—	„	5—
Cserháti Sándor: A gyomok kártékonyasága	—	„	5—
Domokos Kálmán: Az építkező gazda	—	„	10—
Gáspár József: A legelők és rétek ápolásáról	—	„	5—
H. Gotthárd Sándor: A nyerstakarmányok eltevése	—	„	5—
Haner Géza: A fejőstehenről	—	„	5—
Heusch Árpád: A szántás-velésről	—	„	5—
L. Huillier István: A káposztafélék termesztése	—	„	5—
Ikfalvi: Szőlőművelésről	—	„	5—
Jakab László: Utmutató háziállataink egészségének gondozása	—	„	10—
Jászberényi András: Tejgazdaság, vajkészítés	—	„	15—
Kovácsy Béla: Háziállataink takarmányozása	—	„	5—
Marcu Ferenc: A nemes kosárfűz termesztése	—	„	5—
Nemes István: Az öntözés	—	„	5—
Dr. Páter Béla: A vadontermő gyógyító növények gyűjtése	—	„	10—
Réti János: A trágyáról és trágyakezelésről szükséges tudnivalók	—	„	5—
Rulsz Gyula: A kukoricaművelésről	—	„	5—
Tormay Béla: A borjúk fölneveléséről	—	„	5—
Vlárgh Elek: A sertéshizlalásról	—	„	5—
K. Vörös Sándor: A gazdaságok berendezéséről	—	„	5—
K. Vörös Sándor: A dohánytermesztésről	—	„	10—

Kaphatók

a „MINERVA”

Irodalmi és Nyomdai Műintézet
Részvénytárs. könyvesboltjában

Kolozsvár, Strada Regina Maria No. 1.
(Volt Deák Ferenc-utca 1. szám)